

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2018/334 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 1ης Μαρτίου 2018

σχετικά με μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το διαδίκτυο και οι πάροχοι υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται στο διαδίκτυο συμβάλλουν σημαντικά στην καινοτομία, την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ένωση. Πολλοί από αυτούς τους παρόχους υπηρεσιών διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην ψηφιακή οικονομία, συνδέοντας επιχειρήσεις και πολίτες και διευκολύνοντας τη δημόσια συζήτηση και την διανομή και λήψη πραγματικών στοιχείων, απόψεων και ιδεών. Ωστόσο, οι υπηρεσίες τους σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται καταχρηστικά από τρίτους για την εκτέλεση παράνομων διαδικτυακών δραστηριοτήτων, για παράδειγμα διάδοση ορισμένων πληροφοριών που αφορούν την τρομοκρατία, σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, παράνομη ρητορική μίσους ή παραβάσεις της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών, οι οποίες μπορούν να υπονομεύσουν την εμπιστοσύνη των χρηστών τους και να βλάψουν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι σχετικοί πάροχοι υπηρεσιών μπορούν μάλιστα να αποκτήσουν ορισμένα πλεονεκτήματα από δραστηριότητες του είδους αυτού, για παράδειγμα, ως συνέπεια της διαθεσιμότητας περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς άδεια από τους δικαιούχους.
- (2) Η παρουσία παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο έχει σοβαρές αρνητικές συνέπειες για τους χρήστες, για άλλους θιγόμενους πολίτες και επιχειρήσεις, αλλά και για την κοινωνία στο σύνολό της. Λαμβανομένων υπόψη του κεντρικού τους ρόλου και των τεχνολογικών μέσων και ικανοτήτων που σχετίζονται με τις υπηρεσίες που παρέχουν, οι πάροχοι διαδικτυακών υπηρεσιών έχουν ιδιαίτερες κοινωνικές ευθύνες να συμβάλουν στην αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου που διαδίδεται μέσω της χρήσης των υπηρεσιών τους.
- (3) Δεδομένου ότι η ταχεία αφαίρεση του παράνομου περιεχομένου ή η απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό είναι συχνά απαραίτητη για τον περιορισμό ευρύτερης διάδοσης και βλάβης, οι ευθύνες αυτές συνεπάγονται, μεταξύ άλλων, ότι οι σχετικοί πάροχοι υπηρεσιών θα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν άμεσα αποφάσεις για πιθανές ενέργειες όσον αφορά το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο. Οι ευθύνες αυτές συνεπάγονται επίσης ότι θα πρέπει να θεσπίζονται αποτελεσματικές και κατάλληλες διασφαλίσεις, ιδίως προκειμένου να διασφαλίζεται ότι ενεργούν με την δέουσα επιμέλεια και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και να προλαμβάνεται η ακούσια αφαίρεση περιεχομένου που δεν είναι παράνομο.
- (4) Πολλοί πάροχοι διαδικτυακών υπηρεσιών έχουν αναγνωρίσει τις ευθύνες αυτές και έχουν ενεργήσει ανάλογα. Σε συλλογικό επίπεδο, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος με εθελοντικές ρυθμίσεις διαφόρων ειδών, μεταξύ των οποίων το Φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο σχετικά με το τρομοκρατικό διαδικτυακό περιεχόμενο, ο κώδικας δεοντολογίας για την καταπολέμηση της παράνομης ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο και το μνημόνιο συνεννόησης για την πώληση προϊόντων παραποίησης/απομίμησης. Ωστόσο, παρά την εν λόγω δέσμευση και πρόοδο, το παράνομο διαδικτυακό περιεχόμενο παραμένει σοβαρό πρόβλημα στο εσωτερικό της Ένωσης.
- (5) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ανήσυχο από μια σειρά τρομοκρατικών επιθέσεων στην ΕΕ και από τη διάδοση της τρομοκρατικής προπαγάνδας στο διαδίκτυο, κατά τη σύνοδο του της 22ας-23ης Ιουνίου 2017 δήλωσε ότι «αναμένει από τις εταιρείες [...] να αναπτύξουν νέες τεχνολογίες και εργαλεία για τη βελτίωση της αυτόματης ανίχνευσης και της αφαίρεσης περιεχομένου που υποκινεί τρομοκρατικές πράξεις. ...» Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 15ης Ιουνίου 2017, κάλεσε τις εν λόγω επιγραμμικές πλατφόρμες «να ενισχύσουν τα μέτρα κατά του παράνομου και επιβλαβούς επιγραμμικού περιεχομένου». Η έκκληση προς τις εταιρείες να ακολουθούν περισσότερο προνοητική προσέγγιση για την προστασία των χρηστών από το τρομοκρατικό περιεχόμενο επαναλήφθηκε από τους υπουργούς των κρατών μελών στο πλαίσιο του Φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο. Όσον αφορά τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, στα συμπεράσματά του της 4ης Δεκεμβρίου 2014 σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων αυτών, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να εξετάσει τη χρήση των εργαλείων που είναι διαθέσιμα για τον εντοπισμό των παραβατών των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και τον ρόλο των διαμεσολαβητών στην παροχή βοήθειας για την καταπολέμηση των παραβιάσεων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

- (6) Στις 28 Σεπτεμβρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις ευθύνες των παρόχων διαδικτυακών υπηρεσιών όσον αφορά το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο ⁽¹⁾. Στην εν λόγω ανακοίνωση, η Επιτροπή εξήγησε ότι θα αξιολογήσει κατά πόσον απαιτούνται πρόσθετα μέτρα, μεταξύ άλλων παρακολουθώντας την πρόοδο που σημειώνεται με βάση εθελοντικές ρυθμίσεις. Η παρούσα σύσταση δίνει συνέχεια στην εν λόγω ανακοίνωση, αντικατοπτρίζει δε το επίπεδο φιλοδοξίας που εκτιμάται σε αυτήν και την θέτει σε εφαρμογή, λαμβάνοντας παράλληλα δεόντως υπόψη και αξιοποιώντας τη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε μέσω των εν λόγω εθελοντικών ρυθμίσεων.
- (7) Η παρούσα σύσταση αναγνωρίζει ότι θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ιδιαιτερότητες της αντιμετώπισης των διαφόρων τύπων παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο και οι συγκεκριμένες απαντήσεις που ενδέχεται να απαιτούνται, μεταξύ άλλων και μέσω ειδικών νομοθετικών μέτρων. Για παράδειγμα, αναγνωρίζοντας την ανάγκη λήψης των εν λόγω ειδικών νομοθετικών μέτρων, στις 25 Μαΐου 2016 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ενόψει των μεταβαλλόμενων συνθηκών της αγοράς ⁽²⁾. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2016, ενέκρινε επίσης πρόταση οδηγίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ψηφιακή ενιαία αγορά ⁽³⁾, η οποία προβλέπει την υποχρέωση ορισμένων παρόχων υπηρεσιών να λαμβάνουν, σε συνεργασία με τους δικαιούχους, μέτρα με σκοπό την εξασφάλιση της λειτουργίας των συμφωνιών που συνάπτονται με δικαιούχους για τη χρήση των έργων τους ή άλλου υλικού ή την αποτροπή της διαθεσιμότητας στις υπηρεσίες τους έργων ή άλλου υλικού που προσδιορίζονται από τους δικαιούχους, μέσω της συνεργασίας με τους παρόχους υπηρεσιών. Η παρούσα σύσταση δεν θίγει τα εν λόγω νομοθετικά μέτρα και προτάσεις.
- (8) Η οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾ περιλαμβάνει απαλλαγές από την ευθύνη στις οποίες μπορούν να υπαχθούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ορισμένοι πάροχοι διαδικτυακών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων υπηρεσιών «φιλοξενίας» κατά την έννοια του άρθρου 14. Για να επωφεληθούν από την εν λόγω απαλλαγή από την ευθύνη, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας πρέπει να αποσύρουν ταχέως ή να καθιστούν αδύνατη την πρόσβαση σε παράνομες πληροφορίες που αποθηκεύουν, μόλις πληροφορηθούν αποδεδειγμένως και, σε ό, τι αφορά αξιώσεις αποζημίωσης, αντιληφθούν τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία. Μπορούν να να πληροφορηθούν και να αντιληφθούν τα ανωτέρω, μεταξύ άλλων, μέσω αναγγελιών που τους υποβάλλονται. Ως εκ τούτου, η οδηγία 2000/31/ΕΚ συνιστά τη βάση για την κατάρτιση διαδικασιών για την αφαίρεση παράνομων πληροφοριών και την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτές. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει επίσης τη δυνατότητα των κρατών μελών να απαιτούν από τους οικείους παρόχους υπηρεσιών να εφαρμόζουν το καθήκον μέριμνας όσον αφορά το παράνομο περιεχόμενο που ενδεχομένως αποθηκεύουν.
- (9) Κατά τη λήψη μέτρων σε σχέση με το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν την αρχή της χώρας καταγωγής που προβλέπεται στην οδηγία 2000/31/ΕΚ. Συνεπώς, δεν μπορούν, για λόγους που εμπίπτουν στον συντονισμένο τομέα, όπως ορίζεται στην εν λόγω οδηγία, να περιορίσουν την ελευθερία παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας από παρόχους που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος, υπό την επιφύλαξη, ωστόσο, της δυνατότητας παρεκκλίσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία.
- (10) Επιπλέον, αρκετές άλλες πράξεις του δικαίου της Ένωσης προβλέπουν ένα νομικό πλαίσιο σε σχέση με ορισμένα συγκεκριμένα είδη παράνομου περιεχομένου που είναι διαθέσιμα και διαδίδονται μέσω του διαδικτύου. Ειδικότερα, η οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾ απαιτεί από τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα για την αφαίρεση ιστοσελίδων που περιέχουν ή διαδίδουν παιδική πορνογραφία και τους επιτρέπει να θέτουν φραγή της πρόσβασης σε τέτοιου είδους ιστοσελίδες, με την επιφύλαξη ορισμένων διασφαλίσεων. Η οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁾, η οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο έως τις 8 Σεπτεμβρίου 2018, περιέχει παρόμοιες διατάξεις σε ό,τι αφορά διαδικτυακό περιεχόμενο που συνιστά δημόσια πρόκληση σε τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος. Επίσης, η οδηγία (ΕΕ) 2017/541 θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά

⁽¹⁾ COM(2017) 555 final της 28ης Σεπτεμβρίου 2017.

⁽²⁾ Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1). COM(2016) 287 final.

⁽³⁾ COM(2016) 593 final της 14ης Σεπτεμβρίου 2016.

⁽⁴⁾ Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ. 1).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 335 της 17.12.2011, σ. 1).

⁽⁶⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88 της 31.3.2017, σ. 6).

με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων στον τομέα των τρομοκρατικών εγκλημάτων, των εγκλημάτων που σχετίζονται με τρομοκρατική ομάδα και των εγκλημάτων που σχετίζονται με τρομοκρατικές δραστηριότητες. Σύμφωνα με την οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές δύνανται να εκδίδουν προσωρινές διαταγές κατά ενδιάμεσων, οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτον για την προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας.

- (11) Ειδικότερα, στο πλαίσιο αυτό, πέραν των προαιρετικών μέτρων που λήφθηκαν από ορισμένους παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών, ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει κανόνες σχετικά με μηχανισμούς «αναγγελίας και δράσης» μετά την έκδοση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ. Άλλα κράτη μέλη εξετάζουν το ενδεχόμενο θέσεως παρόμοιων κανόνων. Οι εν λόγω μηχανισμοί επιδιώκουν, εν γένει, να διευκολύνουν την γνωστοποίηση περιεχομένου που ο γνωστοποιών θεωρεί παράνομο στον ενδιαφερόμενο πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας («αναγγελία»), σύμφωνα με την οποία ο εν λόγω πάροχος μπορεί να αποφασίσει κατά πόσον συμφωνεί ή όχι με την εκτίμηση αυτή και επιθυμεί να αφαιρέσει ή να απενεργοποιήσει την πρόσβαση στο εν λόγω περιεχόμενο («δράση»). Υπάρχουν αυξανόμενες διαφορές μεταξύ των εν λόγω εθνικών κανόνων. Κατά συνέπεια, οι ενδιαφερόμενοι πάροχοι υπηρεσιών μπορεί να υπόκεινται σε ένα φάσμα νομικών απαιτήσεων οι οποίες αποκλίνουν ως προς το περιεχόμενό τους και το πεδίο εφαρμογής τους.
- (12) Προς το συμφέρον της εσωτερικής αγοράς και χάριν αποτελεσματικότητας στην αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, αλλά και για να διασφαλιστεί η ισόρροπη προσέγγιση την οποία επιδιώκει να εξασφαλίσει η οδηγία 2000/31/ΕΚ, είναι αναγκαίο να καθοριστούν ορισμένες βασικές αρχές που θα πρέπει να καθοδηγούν τις δραστηριότητες των κρατών μελών και των ενδιαφερομένων παρόχων υπηρεσιών σε αυτόν τον τομέα.
- (13) Οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να καθοριστούν και να εφαρμόζονται με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύονται στην έννομη τάξη της Ένωσης, και ιδίως εκείνων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»). Το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με κατάλληλες και ισχυρές διασφαλίσεις για την προστασία των διαφόρων διακυβευόμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν, ανάλογα με την περίπτωση, την ελευθερία έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το δικαίωμα πραγματικής ελευθερίας, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας των συμβάσεων, των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, καθώς και τα δικαιώματα του παιδιού και τα δικαιώματα προστασίας της ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της διανοητικής ιδιοκτησίας, προστασίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και μη διακριτικής μεταχείρισης ορισμένων άλλων εμπλεκόμενων μερών. Ειδικότερα, οι αποφάσεις που λαμβάνουν οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας με σκοπό την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε περιεχόμενο που αποθηκεύουν θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα των χρηστών τους, καθώς και τον κεντρικό ρόλο που οι εν λόγω πάροχοι τείνουν να διαδραματίζουν στη διευκόλυνση της δημόσιας συζήτησης και την διανομή και λήψη πραγματικών περιστατικών, απόψεων και ιδεών σύμφωνα με τον νόμο.
- (14) Σύμφωνα με την οριζόντια προσέγγιση στην οποία στηρίζεται η απαλλαγή από την ευθύνη που προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ, η παρούσα σύσταση θα πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε είδος περιεχομένου που δεν συνάδει με το ενωσιακό δίκαιο ή με το δίκαιο των κρατών μελών, ανεξάρτητα από το ακριβές αντικείμενο ή τη φύση των εν λόγω νομοθεσιών. Αρκεί να λαμβάνεται υπόψη η νομοθεσία των κρατών μελών που αφορά η επίμαχη παροχή υπηρεσιών, ιδίως εκείνη των κρατών μελών στο έδαφος των οποίων είναι εγκατεστημένος ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας ή όπου παρέχονται οι υπηρεσίες. Επιπλέον, κατά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη η σοβαρότητα και οποιαδήποτε δυνητική βλάβη που προκαλείται από το παράνομο περιεχόμενο, η οποία μπορεί να σχετίζεται στενά με την ταχύτητα που λαμβάνονται τυχόν μέτρα, καθώς και τι μπορεί εύλογα να αναμένεται από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, συνεκτιμώντας, κατά περίπτωση, την εξέλιξη και την πιθανή χρήση των τεχνολογιών. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι σχετικές διαφορές που ενδέχεται να υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων τύπων παράνομου περιεχομένου και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπισή τους.
- (15) Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, δεδομένου ότι αποθηκεύουν πληροφορίες που παρέχονται από τους χρήστες τους και κατόπιν αιτήματος αυτών και παρέχουν σε άλλους χρήστες πρόσβαση σε αυτές, συχνά σε μεγάλη κλίμακα. Επομένως, η παρούσα σύσταση αφορά πρωτίστως τις δραστηριότητες και τις ευθύνες εν λόγω παρόχων. Ωστόσο, ανάλογα με την περίπτωση, οι συστάσεις που διατυπώνονται μπορούν επίσης να εφαρμόζονται αναλόγως σε σχέση με άλλους επηρεαζόμενους παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών. Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας σύστασης είναι η αντιμετώπιση των κινδύνων που συνδέονται με το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο και επηρεάζουν τους καταναλωτές στην Ένωση, αυτή αφορά τις δραστηριότητες όλων των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, ανεξάρτητα από το εάν είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση ή σε τρίτη χώρα, εφόσον αυτοί κατευθύνουν τις δραστηριότητές τους προς καταναλωτές που κατοικούν στην Ένωση.
- (16) Οι μηχανισμοί για την αποστολή αναγγελιών προς τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας σχετικά με περιεχόμενο που θεωρείται παράνομο είναι σημαντικό μέσο για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο. Οι εν λόγω

⁽¹⁾ Οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 45).

μηχανισμοί θα πρέπει να διευκολύνουν την γνωστοποίηση από όλα τα άτομα ή τις οντότητες που επιθυμούν να το πράξουν. Ως εκ τούτου, η πρόσβαση και χρήση των εν λόγω μηχανισμών από όλους τους χρήστες θα πρέπει να είναι εύκολη. Ωστόσο, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να παραμείνουν ευέλικτοι, για παράδειγμα όσον αφορά τον μορφότυπο υποβολής στοιχείων ή την τεχνολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα για αποτελεσματικές λύσεις και να αποφεύγεται ο δυσανάλογος φόρτος για τους εν λόγω παρόχους.

- (17) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ, οι αναγγελίες πρέπει να είναι αρκούντως ακριβείς και επαρκώς τεκμηριωμένες ώστε να μπορεί ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που τις παραλαμβάνει να λαμβάνει εμπειριστωμένες και επιμελείς αποφάσεις ως προς τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στην αναγγελία. Θα πρέπει συνεπώς να διασφαλιστεί, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, ότι ο κανόνας αυτός τηρείται. Ωστόσο, το εάν μια συγκεκριμένη αναγγελία έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει γνώση ή αντίληψη κατά την έννοια του άρθρου 14 της εν λόγω οδηγίας πρέπει να αξιολογείται υπό το πρίσμα των ιδιαιτεροτήτων της συγκεκριμένης περίπτωσης, δεδομένου ότι γνώση ή αντίληψη μπορεί επίσης να αποκτηθεί και με άλλους τρόπους εκτός των αναγγελιών.
- (18) Η κατοχή των στοιχείων επικοινωνίας του γνωστοποιούντος κατά κανόνα δεν είναι αναγκαία για τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας προκειμένου να είναι σε θέση να λαμβάνει εμπειριστωμένες και επιμελείς αποφάσεις σχετικά με τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στην αναγγελία που έλαβε. Αν η παροχή στοιχείων επικοινωνίας καταστεί προαπαιτούμενο για την υποβολή αναγγελίας, θα αποτελέσει εμπόδιο για την γνωστοποίηση. Ωστόσο, η συμπεριληψη των στοιχείων επικοινωνίας είναι αναγκαία για να μπορεί ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας να παρέχει απαντήσεις. Επομένως, η συμπεριληψη των στοιχείων επικοινωνίας θα πρέπει να αποτελεί δυνατότητα για τον γνωστοποιούντα, χωρίς να είναι υποχρέωση.
- (19) Για την ενίσχυση της διαφάνειας και της ακρίβειας των μηχανισμών αναγγελίας και δράσης καθώς και για την ένομη προστασία, όπου απαιτείται, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει, εάν διαθέτουν τα στοιχεία επικοινωνίας των γνωστοποιούντων και/ή των παρόχων περιεχομένου, να ενημερώνουν έγκαιρα και καταλλήλως τα πρόσωπα αυτά σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο των εν λόγω μηχανισμών, ιδίως όσον αφορά τις αποφάσεις τους σχετικά με την ζητούμενη αφαίρεση ή απενεργοποίηση της πρόσβασης στο σχετικό περιεχόμενο. Οι πληροφορίες που θα παρέχονται θα πρέπει να είναι αναλογικές, ήτοι θα πρέπει να αντιστοιχούν στα στοιχεία που υπέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι στις αναγγελίες τους ή απαντήσεις στις αναγγελίες, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα για κατάλληλες και διαφοροποιημένες λύσεις και χωρίς τούτο να συνιστά υπερβολική επιβάρυνση για τους παρόχους.
- (20) Για να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η δίκαιη μεταχείριση και να αποφεύγεται η ακούσια αφαίρεση περιεχομένου που δεν είναι παράνομο, οι πάροχοι περιεχομένου θα πρέπει, κατ' αρχήν, να ενημερώνονται για την απόφαση να αφαιρεθεί ή να απενεργοποιηθεί η πρόσβαση στο περιεχόμενο που έχει αποθηκευθεί κατόπιν αιτήσεώς τους και να τους δίνεται η δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση μέσω απάντησης στην αναγγελία, με σκοπό την ανατροπή της απόφασης αυτής, ανάλογα με την περίπτωση, ανεξάρτητα από το αν η εν λόγω απόφαση έχει ληφθεί με βάση αναγγελία ή παραπεμπτικό ή σύμφωνα με προνοητικά μέτρα από τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας.
- (21) Ωστόσο, λόγω της φύσης του επίμαχου περιεχομένου, του σκοπού της εν λόγω διαδικασίας απάντησης σε αναγγελία και του επιπρόσθετου φόρτου που συνεπάγεται για τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, δεν δικαιολογείται να διατυπωθεί σύσταση να παρέχονται οι πληροφορίες σχετικά με την εν λόγω απόφαση και τη δυνατότητα να αμφισβητηθεί η απόφαση, όταν είναι πρόδηλο ότι το εν λόγω περιεχόμενο είναι παράνομο και αφορά σοβαρά ποινικά αδικήματα που συνεπάγονται απειλή κατά της ζωής και της ασφάλειας προσώπων, όπως τα αδικήματα που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/541 και στην οδηγία 2011/93/ΕΕ. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγοι δημόσιας τάξης και δημόσιας ασφάλειας, και ιδίως λόγοι που σχετίζονται με την πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων, μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη απευθείας παροχή των εν λόγω πληροφοριών στον ενδιαφερόμενο πάροχο περιεχομένου. Ως εκ τούτου, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας δεν θα πρέπει να το πράττουν, εάν μια αρμόδια αρχή έχει υποβάλει σχετική αίτηση, βασιζόμενη σε λόγους δημόσιας τάξης και δημόσιας ασφάλειας, για όσο διάστημα ζήτησε η εν λόγω αρχή με βάση τους συγκεκριμένους λόγους. Στον βαθμό που αυτό συνεπάγεται περιορισμό του δικαιώματος ενημέρωσης όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θα πρέπει να τηρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾.
- (22) Οι μηχανισμοί αναγγελίας και δράσης δεν θα πρέπει να θίγουν με κανένα τρόπο τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων μερών να κινούν νομικές διαδικασίες, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, σε σχέση με κάθε περιεχόμενο που θεωρείται παράνομο ή με τα μέτρα που έχουν ληφθεί εν προκειμένω από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας. Οι μηχανισμοί εξώδικης διευθέτησης των διαφορών που ανακύπτουν στο πλαίσιο αυτό μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό συμπλήρωμα των δικαστικών διαδικασιών, ιδίως εφόσον επιτρέπουν την αποτελεσματική, προσιτή και γρήγορη επίλυση των εν λόγω διαφορών. Η εξώδικη διευθέτηση θα πρέπει επομένως να ενθαρρύνεται, με την προϋπόθεση ότι οι σχετικοί μηχανισμοί πληρούν ορισμένα πρότυπα, ιδίως όσον αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα των διαδικασιών, ότι δεν θίγεται η πρόσβαση των μερών στη δικαιοσύνη και ότι αποφεύγεται η κατάχρηση των μηχανισμών.

(¹) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

- (23) Για την καλύτερη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών αναγγελίας και δράσης και άλλων δραστηριοτήτων των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας σχετικά με περιεχόμενο που θεωρείται παράνομο και για τη διασφάλιση της λογοδοσίας θα πρέπει να υπάρχει διαφάνεια έναντι του ευρύτερου κοινού. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει, επομένως, να δημοσιεύουν τακτικά εκθέσεις σχετικά με τους εν λόγω μηχανισμούς και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες θα πρέπει να είναι αρκούντως πλήρεις και λεπτομερείς, ώστε να επιτρέπουν την επαρκή κατανόηση της κατάστασης. Θα πρέπει επίσης να μεριμνούν ώστε να υπάρχει εκ των προτέρων σαφήνεια, στους οικείους όρους χρήσης, σχετικά με τις πολιτικές τους για την αφαίρεση ή απενεργοποίηση της πρόσβασης σε οποιοδήποτε περιεχόμενο αποθηκεύουν, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου περιεχομένου.
- (24) Επιπροσθέτως των μηχανισμών αναγγελίας και δράσης, τα αναλογικά και ειδικά προνοητικά μέτρα που λαμβάνονται αυτοβούλως από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, μεταξύ άλλων με τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορούν επίσης να αποτελέσουν σημαντικό στοιχείο για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, με την επιφύλαξη του άρθρου 15 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ. Σε σχέση με τα εν λόγω προνοητικά μέτρα, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, οι οποίοι, λόγω του μεγέθους τους ή της κλίμακας στην οποία λειτουργούν, διαθέτουν περιορισμένους πόρους και εμπειρογνωσία, καθώς και η ανάγκη να συνοδεύονται τα εν λόγω μέτρα από αποτελεσματικές και κατάλληλες διασφαλίσεις.
- (25) Ειδικότερα, ενδεχομένως ενδείκνυται να λαμβάνονται προνοητικά μέτρα όταν ο παράνομος χαρακτήρας του περιεχομένου έχει ήδη αποδειχθεί ή όταν ο τύπος περιεχομένου είναι τέτοιος ώστε η συγκεκριμενοποίηση δεν είναι ουσιαστικής σημασίας. Μπορεί επίσης να εξαρτάται από τη φύση, την κλίμακα και τον σκοπό των προβλεπόμενων μέτρων, τον τύπο του επίμαχου περιεχομένου, από το αν το περιεχόμενο έχει γνωστοποιηθεί από τις αρχές επιβολής του νόμου ή την Ευρώπη και από το αν είχαν ήδη ληφθεί μέτρα όσον αφορά το περιεχόμενο, επειδή θεωρείται παράνομο. Όσον αφορά το υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, ειδικότερα, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να λαμβάνουν προνοητικά μέτρα για τον ανίχνευση και την αποτροπή της διάδοσης του υλικού αυτού, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της παγκόσμιας συμμαχίας κατά της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο.
- (26) Στο πλαίσιο αυτό, στην ανακοίνωσή της της 28ης Σεπτεμβρίου 2017 για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, η Επιτροπή εξέφρασε την άποψή της ότι η λήψη εθελοντικών προνοητικών μέτρων δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι ο συγκεκριμένος πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας χάνει το ευεργέτημα της απαλλαγής από την ευθύνη που προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ.
- (27) Έχει ιδιαίτερη σημασία τυχόν μέτρα για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο να υπόκεινται σε αποτελεσματικές και κατάλληλες διασφαλίσεις που σκοπό έχουν να διασφαλίσουν ότι οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας ενεργούν με επιμέλεια και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή των πολιτικών τους σε σχέση με το περιεχόμενο που αποθηκεύουν, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου περιεχομένου, ώστε να διασφαλίζεται, ειδικότερα, ότι οι χρήστες είναι ελεύθεροι να λαμβάνουν και να μεταδίδουν πληροφορίες στο διαδίκτυο σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο. Εκτός από τις διασφαλίσεις που προβλέπονται στο εφαρμοστέο δίκαιο, για παράδειγμα όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θα πρέπει να προβλέπονται και να εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, σε σχέση με τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, ιδιαίτερες διασφαλίσεις, κυρίως εποπτεία και επαλήθευση από ανθρώπους, προκειμένου να αποφεύγονται τυχόν ανεπιθύμητες και εσφαλμένες αποφάσεις.
- (28) Θα πρέπει να εξασφαλιστεί ομαλή, αποτελεσματική και κατάλληλη συνεργασία μεταξύ αρμόδιων αρχών και παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας στην αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο. Η συνεργασία αυτή θα μπορούσε να επωφεληθεί από την βοήθεια της Ευρώπης, κατά περίπτωση, για παράδειγμα στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, της παιδικής πορνογραφίας και της άγρας παιδιών. Για τη διευκόλυνση της συνεργασίας αυτής, τα κράτη μέλη και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να καθορίζουν σημεία επαφής και θα πρέπει να θεσπιστούν διαδικασίες για την διεκπεραίωση των αναγγελιών που υποβάλλονται από τις εν λόγω αρχές κατά προτεραιότητα και με κατάλληλο βαθμό εμπιστοσύνης όσον αφορά την ακρίβειά τους, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης εμπειρογνωσίας και των αρμοδιοτήτων των εν λόγω αρχών. Για να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά ορισμένα ιδιαίτερα σοβαρά ποινικά αδικήματα, όπως τα αδικήματα που αναφέρονται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/541 και στην οδηγία 2011/93/ΕΕ, τα οποία θα μπορούσαν να υποπέσουν στην προσοχή των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τη δυνατότητα που προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 2 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ, ήτοι να θεσπίσουν έννομες υποχρεώσεις αναφοράς, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, και ιδίως με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679.
- (29) Εκτός από τις αρμόδιες αρχές, ορισμένα φυσικά πρόσωπα ή οντότητες, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των επαγγελματικών ενώσεων, ενδέχεται επίσης να διαθέτουν ιδιαίτερη εμπειρογνωσία και να επιθυμούν να αναλάβουν, σε εθελοντική βάση, ορισμένες αρμοδιότητες που σχετίζονται με την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο. Ενόψει της προστιθέμενης αξίας τους, καθώς και του συχνά υψηλού αριθμού αναγγελιών, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ των εν λόγω αξιόπιστων πηγών επίσημης παράνομου περιεχομένου (trusted flaggers) και των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, ιδίως με τον χειρισμό των αναγγελιών που υποβάλλουν

επίσης κατά προτεραιότητα και με κατάλληλο βαθμό εμπιστοσύνης όσον αφορά την ακρίβειά τους. Ωστόσο, σύμφωνα με το ιδιαίτερο καθεστώς τους, η συνεργασία αυτή θα πρέπει να είναι ανοικτή μόνο σε φυσικά πρόσωπα και οντότητες που σέβονται τις αξίες στις οποίες βασίζεται η Ένωση, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και πληρούν ορισμένες κατάλληλες προϋποθέσεις, οι οποίες θα πρέπει επιπλέον να είναι σαφείς και αντικειμενικές και να δημοσιοποιούνται.

- (30) Η καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο απαιτεί ολιστική προσέγγιση, καθώς το εν λόγω περιεχόμενο συχνά μεταναστεύει εύκολα από έναν πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας σε άλλον και τείνει να εκμεταλλεύεται τους πλέον αδύναμους κρίκους της αλυσίδας. Η συνεργασία, που συνίσταται ιδίως στην σε εθελοντική βάση ανταλλαγή εμπειριών, τεχνολογικών λύσεων και βέλτιστων πρακτικών, είναι επομένως ουσιαστικής σημασίας. Η εν λόγω συνεργασία είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας οι οποίοι, λόγω του μεγέθους τους ή της κλίμακας στην οποία λειτουργούν, διαθέτουν περιορισμένους πόρους και εμπειρογνώσια.
- (31) Η τρομοκρατία αφορά την παράνομη και αδιάκριτη χρήση βίας και εκφοβισμού κατά των πολιτών. Οι τρομοκράτες εξαρτώνται όλο και περισσότερο από το διαδίκτυο για τη διάδοση τρομοκρατικής προπαγάνδας, συχνά χρησιμοποιώντας εξελιγμένες μεθόδους για να εξασφαλίζουν ταχεία και ευρεία διάδοση. Αν και έχει σημειωθεί πρόοδος, ιδίως στο πλαίσιο του Φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο, εξακολουθεί να υπάρχει επιτακτική ανάγκη για ταχύτερη και αποτελεσματικότερη αντίδραση στο τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο, πέραν της ανάγκης οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας που συμμετέχουν στο Φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο να τηρούν πλήρως τις δεσμεύσεις τους σχετικά με την αποτελεσματική και ολοκληρωμένη υποβολή αναφορών.
- (32) Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται με την αντιμετώπιση του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, οι συστάσεις που αφορούν την αντιμετώπιση παράνομου περιεχομένου εν γένει θα πρέπει να συμπληρωθούν με ορισμένες συστάσεις που αφορούν ειδικά την αντιμετώπιση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, με αξιοποίηση και παγίωση των προσπαθειών που έχουν καταβληθεί στο πλαίσιο του φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο.
- (33) Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερα σοβαρών κινδύνων που συνδέονται με το τρομοκρατικό περιεχόμενο και του κεντρικού ρόλου των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας στη διάδοση αυτού του περιεχομένου, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα ώστε να μην επιτρέπουν το τρομοκρατικό περιεχόμενο και, ει δυνατόν, να προλαμβάνουν τη φιλοξενία του, με την επιφύλαξη της δυνατότητάς τους να ορίσουν και να επιβάλουν τους οικείους όρους χρήσης και της ανάγκης για αποτελεσματικές και κατάλληλες διασφαλίσεις και με την επιφύλαξη του άρθρου 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ.
- (34) Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει, ιδίως, να περιλαμβάνουν συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και την Ευρώπη σε σχέση με τα παραπεμπτικά, τα οποία αποτελούν ειδικό μέσο γνωστοποίησης στους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες της αντιμετώπισης τρομοκρατικού περιεχομένου. Οι αρμόδιες αρχές και η Ευρώπη, κατά την υποβολή παραπεμπτικών, θα πρέπει να μπορούν να ζητήσουν την αφαίρεση ή απενεργοποίηση της πρόσβασης σε περιεχόμενο που θεωρούν τρομοκρατικό σε συνάρτηση είτε με την εφαρμοστέα νομοθεσία είτε με τους όρους χρήσης του ενδιαφερόμενου παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας. Οι εν λόγω μηχανισμοί παραπομπής θα πρέπει να υπάρχουν επιπροσθέτως των μηχανισμών για την υποβολή αναγγελιών, μεταξύ άλλων και από αξιόπιστες πηγές επισήμανσης παράνομου περιεχομένου, που μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την γνωστοποίηση περιεχομένου που θεωρείται τρομοκρατικό.
- (35) Δεδομένου ότι το τρομοκρατικό περιεχόμενο είναι συνήθως πιο επιβλαβές την πρώτη ώρα της εμφάνισής του στο διαδίκτυο και λαμβανομένης υπόψη της ειδικής εμπειρογνώσιας και των αρμοδιοτήτων των αρμοδίων αρχών και της Ευρώπης, τα παραπεμπτικά θα πρέπει να αξιολογούνται και, όπου ενδείκνυται, να ακολουθούνται από τις δέουσες ενέργειες εντός μιας ώρας, κατά γενικό κανόνα.
- (36) Τα εν λόγω μέτρα για την αντιμετώπιση τρομοκρατικού περιεχομένου θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν αναλογικά και ειδικά προνοητικά μέτρα, μεταξύ άλλων και με αυτοματοποιημένα μέσα, προκειμένου να ανιχνεύεται, να αναγνωρίζεται και ταχύτατα να αφαιρείται ή να απενεργοποιείται η πρόσβαση σε τρομοκρατικό περιεχόμενο και να εξασφαλίζεται ότι δεν επανεμφανίζεται το τρομοκρατικό περιεχόμενο, με την επιφύλαξη του άρθρου 15 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ. Εν προκειμένω, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη τα εν λόγω μέτρα να συνοδεύονται από κατάλληλες και αποτελεσματικές διασφαλίσεις, ιδιαίτερα εκείνες που προτείνονται στο κεφάλαιο II της παρούσας σύστασης.
- (37) Η συνεργασία, τόσο μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, καθώς και μεταξύ αυτών και των αρμοδίων αρχών, είναι ύψιστης σημασίας όταν επιδιώκεται η αντιμετώπιση του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Ειδικότερα, τα τεχνολογικά εργαλεία που επιτρέπουν την αυτοματοποιημένη ανίχνευση περιεχομένου, όπως η βάση δεδομένων ψηφιακών αποτυπωμάτων περιεχομένου (hashes), μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου της πρόληψης της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου σε διάφορες υπηρεσίες φιλοξενίας. Η συνεργασία αυτή και η ανάπτυξη, λειτουργία και κοινή χρήση των εν λόγω τεχνολογικών εργαλείων θα πρέπει να ενθαρρύνονται, με αξιοποίηση της εμπειρογνώσιας της Ευρώπης, όπου ενδείκνυται. Οι εν λόγω προσπάθειες συνεργασίας είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ενδυνάμωση των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας οι οποίοι, λόγω του μεγέθους τους ή της κλίμακας στην οποία λειτουργούν, διαθέτουν περιορισμένους πόρους και εμπειρογνώσια για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά και επειγόντως σε παραπεμπτικά και να λάβουν προνοητικά μέτρα, σύμφωνα με τη σύσταση.

- (38) Όσο το δυνατόν περισσότεροι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να συμμετάσχουν στις εν λόγω προσπάθειες συνεργασίας και όλοι οι συμμετέχοντες πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να συμβάλουν στη βελτιστοποίηση και μεγιστοποίηση της χρήσης των εν λόγω εργαλείων. Η σύναψη ρυθμίσεων συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων φορέων, συμπεριλαμβανομένης κατά περίπτωση της Ευρωπόλ, θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί, δεδομένου ότι οι ρυθμίσεις αυτές μπορούν να συμβάλουν στην τήρηση μιας συνεπούς και αποτελεσματικής προσέγγισης και να καταστήσουν δυνατή την ανταλλαγή σχετικών εμπειριών και εμπειρογνώσιας.
- (39) Για να εξασφαλιστεί ο σεβασμός του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης θα πρέπει να συμμορφώνεται πλήρως με τους κανόνες περί προστασίας δεδομένων, και ιδίως με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, και θα πρέπει να παρακολουθείται από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.
- (40) Η παρούσα σύσταση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη. Ειδικότερα, η παρούσα σύσταση επιδιώκει να εξασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό των άρθρων 1, 7, 8, 10, 11, 16, 17, 21, 24 και 47 του Χάρτη.
- (41) Η Επιτροπή σκοπεύει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης. Τα κράτη μέλη και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει επομένως να είναι έτοιμοι να υποβάλουν στην Επιτροπή, κατόπιν αιτήσεώς της, όλες τις σχετικές πληροφορίες τις οποίες μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι θα παράσχουν για να καταστεί δυνατή η παρακολούθησή. Βάσει των πληροφοριών που λαμβάνονται με τον τρόπο αυτόν και κάθε άλλης διαθέσιμης πληροφορίας, συμπεριλαμβανομένων των αναφορών βάσει των διάφορων εθελοντικών ρυθμίσεων, η Επιτροπή θα αξιολογήσει την εφαρμογή της παρούσας σύστασης και θα κρίνει κατά πόσον απαιτούνται πρόσθετα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής πρότασης για δεσμευτικές πράξεις του ενωσιακού δικαίου. Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων και του επείγοντα χαρακτήρα της αντιμετώπισης του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, η εν λόγω παρακολούθηση και αξιολόγηση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με βάση λεπτομερείς πληροφορίες και ιδιαίτερα σύντομα, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας σύστασης, ενώ για άλλο παράνομο περιεχόμενο είναι σκόπιμο να πραγματοποιηθεί έξι μήνες μετά τη δημοσίευση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Σκοπός και ορολογία

1. Τα κράτη μέλη και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας, όσον αφορά το περιεχόμενο που παρέχεται από παρόχους περιεχομένου το οποίο αποθηκεύουν κατόπιν αιτήματος των εν λόγω παρόχων περιεχομένου, ενθαρρύνονται να λαμβάνουν αποτελεσματικά, κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στην παρούσα σύσταση και σε πλήρη συμμόρφωση με τον Χάρτη, και ιδίως το δικαίωμα ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης, καθώς και άλλες εφαρμοστέες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τον ανταγωνισμό και το ηλεκτρονικό εμπόριο.
2. Η παρούσα σύσταση έχει ως βάση και εδραιώνει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στο πλαίσιο των εθελοντικών ρυθμίσεων που συμφωνήθηκαν μεταξύ παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και άλλων επηρεαζόμενων παρόχων υπηρεσιών σχετικά με τους διάφορους τύπους παράνομου περιεχομένου. Στον τομέα της τρομοκρατίας, η σύσταση έχει ως βάση και εδραιώνει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στο πλαίσιο του Φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο.
3. Η παρούσα σύσταση δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών να λαμβάνουν μέτρα σε σχέση με το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας των δικαστηρίων ή των διοικητικών αρχών των κρατών μελών, σύμφωνα με την έννομη τάξη τους, να ζητήσουν από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας να αφαιρέσουν παράνομο περιεχόμενο ή να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση σε αυτό. Η παρούσα σύσταση δεν θίγει εξάλλου τη θέση των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας βάσει της οδηγίας 2000/31/ΕΚ και τη δυνατότητά τους να καθορίζουν και να επιβάλλουν τους οικείους όρους χρήσης σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο και το δίκαιο των κρατών μελών.

⁽¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τον σκοπό της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

4. Για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης, χρησιμοποιούνται οι ακόλουθοι όροι:
- α) «πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας»: πάροχος υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας οι οποίες συνίστανται στην αποθήκευση πληροφοριών που παρέχει ο αποδέκτης της υπηρεσίας κατόπιν αιτήματός του, κατά την έννοια του άρθρου 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής του, ο οποίος κατευθύνει τις δραστηριότητές του προς καταναλωτές που διαμένουν στην Ένωση·
  - β) «παράνομο περιεχόμενο»: πληροφορία που δεν συνάδει με το ενωσιακό δίκαιο ή το δίκαιο του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους·
  - γ) «χρήστης»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο είναι αποδέκτης των υπηρεσιών που παρέχονται από πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας·
  - δ) «πάροχος περιεχομένου»: χρήστης που έχει υποβάλει πληροφορίες οι οποίες αποθηκεύονται ή έχουν αποθηκευθεί κατόπιν αιτήματός του από πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας·
  - ε) «αναγγελία»: ανακοίνωση που απευθύνεται σε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας και υποβάλλεται από γνωστοποιούντα όσον αφορά περιεχόμενο αποθηκευμένο από τον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, το οποίο ο γνωστοποιών θεωρεί ότι συνιστά παράνομο περιεχόμενο, με την οποία ζητείται από τον συγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας να αφαιρέσει το εν λόγω περιεχόμενο ή να απενεργοποιήσει την πρόσβαση σε αυτό σε εθελοντική βάση·
  - στ) «γνωστοποιών»: άτομο ή οντότητα που υπέβαλε αναγγελία σε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας·
  - ζ) «αξιόπιστη πηγή επισήμανσης παράνομου περιεχομένου»: άτομο ή οντότητα που, κατά την κρίση παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας, διαθέτει ιδιαίτερη εμπειρογνώσια και αρμοδιότητες για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο·
  - η) «τρομοκρατικό περιεχόμενο»: πληροφορία της οποίας η διάδοση συνιστά αδίκημα που ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/541 ή τρομοκρατικό έγκλημα που ορίζεται στο δίκαιο του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης των σχετικών πληροφοριών που παράγονται από ή μπορούν να καταλογιστούν σε τρομοκρατικές ομάδες ή οντότητες οι οποίες περιλαμβάνονται στους σχετικούς καταλόγους που καταρτίζονται από την Ένωση ή τα Ηνωμένα Έθνη·
  - θ) «αρχές επιβολής του νόμου»: οι αρμόδιες αρχές που ορίζονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το οικείο εθνικό δίκαιο για την άσκηση των καθηκόντων επιβολής του νόμου για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων σε σχέση με παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο·
  - ι) «αρμόδιες αρχές»: οι αρμόδιες αρχές που ορίζονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το οικείο εθνικό δίκαιο για την άσκηση καθηκόντων στα οποία περιλαμβάνεται η αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, καθώς και οι αρχές επιβολής του νόμου και οι διοικητικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την επιβολή του νόμου, ανεξάρτητα από τον χαρακτήρα ή το αντικείμενο του εν λόγω νόμου, ο οποίος εφαρμόζεται σε ορισμένους ειδικούς τομείς·
  - ια) «παραπεμπτικό σημείωμα»: ανακοίνωση που απευθύνεται σε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας και υποβάλλεται από αρμόδια αρχή ή την Ευρωπόλ όσον αφορά περιεχόμενο αποθηκευμένο από τον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, το οποίο η συγκεκριμένη αρχή ή η Ευρωπόλ θεωρεί ότι αποτελεί τρομοκρατικό περιεχόμενο, με την οποία ζητείται από τον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας να αφαιρέσει το εν λόγω περιεχόμενο ή να απενεργοποιήσει την πρόσβαση σε αυτό σε εθελοντική βάση·

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Γενικές συστάσεις σχετικά με όλους τους τύπους παράνομου περιεχομένου

Υποβολή και διεκπεραίωση αναγγελιών

5. Θα πρέπει να προβλεφθούν μηχανισμοί υποβολής των αναγγελιών. Οι εν λόγω μηχανισμοί θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμοι, εύχρηστοι και να παρέχουν τη δυνατότητα υποβολής αναγγελιών με ηλεκτρονικά μέσα.
6. Οι εν λόγω μηχανισμοί θα πρέπει να καθιστούν δυνατή και να ενθαρρύνουν την υποβολή αρκούντως ακριβών και επαρκώς εμπεριστατωμένων αναγγελιών, ώστε ο ενδιαφερόμενος πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας να είναι σε θέση να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση με τη δέουσα επιμέλεια σχετικά με το περιεχόμενο που αφορά η αναγγελία, και ειδικότερα κατά πόσον το περιεχόμενο αυτό πρέπει να θεωρηθεί παράνομο και κατά πόσον πρέπει να αφαιρεθεί ή να απενεργοποιηθεί η πρόσβαση σε αυτό. Οι εν λόγω μηχανισμοί θα πρέπει να διευκολύνουν την υποβολή αναγγελιών στις οποίες παρατίθενται οι λόγοι για τους οποίους ο γνωστοποιών θεωρεί ότι το συγκεκριμένο περιεχόμενο είναι παράνομο και παρέχεται σαφής ένδειξη σχετικά με την τοποθεσία του εν λόγω περιεχομένου.

7. Οι γνωστοποιούντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, χωρίς όμως αυτό να είναι υποχρεωτικό, να συμπεριλάβουν τα στοιχεία επικοινωνίας τους στην αναγγελία. Εάν αποφασίσουν να το πράξουν, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ανωνυμία τους έναντι του παρόχου του περιεχομένου.
8. Εάν τα στοιχεία επικοινωνίας του γνωστοποιούντος είναι γνωστά στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, ο εν λόγω πάροχος θα πρέπει να αποστείλει στον γνωστοποιούντα επιβεβαίωση παραλαβής και να τον ενημερώσει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και κατά τρόπο αναλογικό, για την απόφασή του σχετικά με το περιεχόμενο που αφορά η αναγγελία.

Ενημέρωση των παρόχων περιεχομένου και απαντήσεις σε αναγγελίες

9. Εάν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας αποφασίσει να αφαιρέσει ή να απενεργοποιήσει την πρόσβαση σε περιεχόμενο που αποθηκεύει, επειδή θεωρεί ότι το συγκεκριμένο περιεχόμενο είναι παράνομο, ανεξάρτητα από τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση, την αναγνώριση ή την αφαίρεση του εν λόγω περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό, και εάν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας γνωρίζει τα στοιχεία επικοινωνίας του παρόχου περιεχομένου, ο πάροχος περιεχομένου θα πρέπει να ενημερωθεί, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και κατά τρόπο αναλογικό, για την εν λόγω απόφαση και για τους λόγους που οδήγησαν στη λήψη της, καθώς και για τη δυνατότητα αμφισβήτησης της απόφασης αυτής όπως αναφέρεται στο σημείο 11.
10. Εντούτοις, το σημείο 9 δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται όταν είναι προφανές ότι το σχετικό περιεχόμενο είναι παράνομο και σχετίζεται με σοβαρά ποινικά αδικήματα που συνεπάγονται απειλή κατά της ζωής και της ασφάλειας προσώπων. Επιπλέον, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας δεν θα πρέπει να παρέχουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο εν λόγω σημείο εάν, και για όσο χρονικό διάστημα, το ζητήσει αρμόδια αρχή για λόγους δημόσιας τάξης και δημόσιας ασφάλειας, και ιδίως για την πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων.
11. Οι πάροχοι περιεχομένου θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας που αναφέρεται στο σημείο 9 εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, υποβάλλοντας στον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας απάντηση στην αναγγελία. Ο μηχανισμός υποβολής αυτών των απαντήσεων στις αναγγελίες θα πρέπει να είναι ευχρηστος και να προβλέπει τη δυνατότητα υποβολής με ηλεκτρονικά μέσα.
12. Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας λαμβάνουν δεόντως υπόψη κάθε απάντηση σε αναγγελία που λαμβάνουν. Εάν η απάντηση σε αναγγελία περιέχει λόγους που οδηγούν τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας να θεωρήσει ότι το περιεχόμενο που αφορά η απάντηση στην αναγγελία δεν πρέπει να θεωρηθεί παράνομο περιεχόμενο, θα πρέπει να ανακαλέσει την απόφασή του να αφαιρέσει το εν λόγω περιεχόμενο ή να απενεργοποιήσει την πρόσβαση σε αυτό, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και με την επιφύλαξη της δυνατότητάς του να θεσπίζει και να επιβάλλει τους οικείους όρους χρήσης, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο και το δίκαιο των κρατών μελών.
13. Εάν ο ενδιαφερόμενος πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας γνωρίζει τα στοιχεία επικοινωνίας του παρόχου περιεχομένου που υπέβαλε απάντηση σε αναγγελία, καθώς και του ενδιαφερόμενου γνωστοποιούντος, θα πρέπει να τους ενημερώσει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση για την απόφαση που έλαβε όσον αφορά το σχετικό περιεχόμενο.

Εξώδικη διευθέτηση διαφορών

14. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διευκολύνουν, κατά περίπτωση, την εξώδικη διευθέτηση των διαφορών που αφορούν την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό. Οι μηχανισμοί εξώδικης διευθέτησης διαφορών θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμοι, αποτελεσματικοί, διαφανείς και αμερόληπτοι, και να διασφαλίζουν ότι οι διευθετήσεις είναι δίκαιες και σύμφωνες με το εφαρμοστέο δίκαιο. Οι απόπειρες εξώδικης διευθέτησης διαφορών δεν θα πρέπει να θίγουν την πρόσβαση των ενδιαφερόμενων μερών στη δικαιοσύνη.
15. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας παροτρύνονται να επιτρέπουν τη χρήση μηχανισμών εξώδικης διευθέτησης διαφορών, εάν υπάρχουν στο οικείο κράτος μέλος.

Διαφάνεια

16. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν σαφείς, εύληπτες και επαρκώς λεπτομερείς επεξηγήσεις της πολιτικής τους σε θέματα αφαίρεσης ή απενεργοποίησης της πρόσβασης σε περιεχόμενο το οποίο αποθηκεύουν, συμπεριλαμβανομένου του περιεχομένου που θεωρείται παράνομο.
17. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, κατά προτίμηση τουλάχιστον σε ετήσια βάση, εκθέσεις για τις δραστηριότητές τους σχετικά με την αφαίρεση και την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε περιεχόμενο που θεωρείται παράνομο. Οι εν λόγω εκθέσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν, ειδικότερα, πληροφορίες σχετικά με τον όγκο και τον τύπο περιεχομένου που αφαιρέθηκε, τον αριθμό των αναγγελιών και των απαντήσεων σε αναγγελίες που ελήφθησαν, καθώς και τον απαιτούμενο χρόνο για τη λήψη μέτρων.

Προνοητικά μέτρα

18. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενθαρρύνονται να λαμβάνουν, κατά περίπτωση, αναλογικά και ειδικά προνοητικά μέτρα όσον αφορά το παράνομο περιεχόμενο. Στα εν λόγω προνοητικά μέτρα είναι δυνατόν να περιλαμβάνεται η χρήση αυτοματοποιημένων μέσων για την ανίχνευση παράνομου περιεχομένου, μόνο στις περιπτώσεις που ενδείκνυται, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και με την επιφύλαξη αποτελεσματικών και κατάλληλων διασφαλίσεων, και ιδίως των διασφαλίσεων που αναφέρονται στα σημεία 19 και 20.

Διασφαλίσεις

19. Για να αποφεύγεται η αφαίρεση περιεχομένου που δεν είναι παράνομο, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας να καθορίζει και να επιβάλλει τους οικείους όρους χρήσης σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο και το δίκαιο των κρατών μελών, θα πρέπει να προβλεφθούν αποτελεσματικές και κατάλληλες διασφαλίσεις για να εξασφαλίζεται ότι οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας ενεργούν με επιμέλεια και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά το περιεχόμενο που αποθηκεύουν, ιδίως όταν διεκπεραιώνουν αναγγελίες και απαντήσεις στις αναγγελίες και όταν λαμβάνουν απόφαση σχετικά με την ενδεχόμενη αφαίρεση περιεχομένου που θεωρείται παράνομο ή απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό.
20. Εάν οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας χρησιμοποιούν αυτοματοποιημένα μέσα για το περιεχόμενο που αποθηκεύουν, θα πρέπει να προβλεφθούν αποτελεσματικές και κατάλληλες διασφαλίσεις για να εξασφαλίζεται η ακρίβεια και το βάσιμο των αποφάσεων που λαμβάνονται σχετικά με το εν λόγω περιεχόμενο, και ιδίως των αποφάσεων αφαίρεσης περιεχομένου που θεωρείται παράνομο ή απενεργοποίησης της πρόσβασης σε αυτό. Αυτές οι διασφαλίσεις θα πρέπει να συνίστανται, ειδικότερα, στην εποπτεία και επαλήθευση από ανθρώπους, κατά περίπτωση και οπωσδήποτε όταν απαιτείται λεπτομερής εκτίμηση του σχετικού πλαισίου προκειμένου να προσδιοριστεί κατά πόσον ή όχι το περιεχόμενο πρέπει να θεωρηθεί παράνομο.

Προστασία κατά της καταχρηστικής συμπεριφοράς

21. Θα πρέπει να λαμβάνονται αποτελεσματικά και κατάλληλα μέτρα για να προληφθεί η υποβολή αναγγελιών ή απαντήσεων σε αναγγελίες που υποβάλλονται κακόπιστα ή η ανάληψη δράσης σε συνέχεια αυτών, καθώς και για να αποτραπούν άλλες μορφές καταχρηστικής συμπεριφοράς σε σχέση με τα συνιστώμενα μέτρα για την αντιμετώπιση του παράνομου διαδικτυακού περιεχομένου που εκτίθενται στην παρούσα σύσταση.

Συνεργασία μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και των κρατών μελών

22. Τα κράτη μέλη και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ορίσουν σημεία επαφής για θέματα σχετικά με το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο.
23. Θα πρέπει να προβλεφθούν ταχύρρυθμες διαδικασίες για τη διεκπεραίωση των αναγγελιών που υποβάλλουν οι αρμόδιες αρχές.
24. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να θεσπίσουν έννομες υποχρεώσεις για τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, ώστε να ενημερώνουν αμέσως τις αρχές επιβολής του νόμου, για σκοπούς πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων, σχετικά με αποδεικτικά στοιχεία για εικαζόμενα σοβαρά ποινικά αδικήματα που συνεπάγονται απειλή κατά της ζωής και της ασφάλειας προσώπων, τα οποία συλλέγονται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους για την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες νομικές απαιτήσεις, ιδίως όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

Συνεργασία μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και των αξιόπιστων πηγών επίσημησης παράνομου περιεχομένου

25. Θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και αξιόπιστων πηγών επίσημησης παράνομου περιεχομένου. Ειδικότερα, θα πρέπει να προβλεφθούν ταχύρρυθμες διαδικασίες για τη διεκπεραίωση των αναγγελιών που υποβάλλονται από αξιόπιστες πηγές επίσημησης παράνομου περιεχομένου.
26. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν σαφείς και αντικειμενικούς όρους για τον προσδιορισμό των ατόμων ή των οντοτήτων που θεωρούν αξιόπιστες πηγές επίσημησης παράνομου περιεχομένου.
27. Οι εν λόγω όροι θα πρέπει να έχουν ως σκοπό να διασφαλίζουν ότι τα ενδιαφερόμενα άτομα ή οντότητες διαθέτουν την αναγκαία εμπειρογνώσια και εκτελούν τις δραστηριότητές τους ως αξιόπιστες πηγές επίσημησης παράνομου περιεχομένου με επιμέλεια και αντικειμενικότητα, με βάση τον σεβασμό των αξιών στις οποίες θεμελιώνεται η Ένωση.

Συνεργασία μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας

28. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει, κατά περίπτωση, να ανταλλάσσουν εμπειρίες, τεχνολογικές λύσεις και βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, αφενός μεταξύ τους και ειδικότερα με τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας οι οποίοι, λόγω του μεγέθους τους ή της κλίμακας δραστηριοποίησής τους, διαθέτουν περιορισμένους πόρους και εμπειρογνώσια, και αφετέρου στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης συνεργασίας μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας μέσα από κώδικες δεοντολογίας, μηνύονια συνεννόησης και άλλες εθελοντικές ρυθμίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ**Ειδικές συστάσεις σχετικά με το τρομοκρατικό περιεχόμενο***Γενικά*

29. Οι ειδικές συστάσεις σχετικά με το τρομοκρατικό περιεχόμενο που ορίζονται στο παρόν κεφάλαιο εφαρμόζονται επιπλέον των γενικών συστάσεων που προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΙ.
30. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να διευκρινίζουν ρητώς στους οικείους όρους χρήσης ότι δεν θα αποθηκεύουν τρομοκρατικό περιεχόμενο.
31. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα ώστε να μην αποθηκεύουν τρομοκρατικό περιεχόμενο, ιδίως όσον αφορά τα παραπεμπτικά σημειώματα, τα προνοητικά μέτρα και τη συνεργασία σύμφωνα με τα σημεία 32 έως 40.

Υποβολή και διεκπεραίωση παραπεμπτικών

32. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι οικείες αρμόδιες αρχές διαθέτουν τις ικανότητες και επαρκείς πόρους για την αποτελεσματική ανίχνευση και αναγνώριση του τρομοκρατικού περιεχομένου, καθώς και για την υποβολή παραπεμπτικών στους ενδιαφερόμενους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, ιδίως μέσω των εθνικών μονάδων αναφοράς διαδικτυακού περιεχομένου και σε συνεργασία με τη μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου στο πλαίσιο της Ευρωπόλ.
33. Θα πρέπει να προβλεφθούν μηχανισμοί για την υποβολή των παραπεμπτικών. Θα πρέπει να προβλεφθούν ταχύρρυθμες διαδικασίες για τη διεκπεραίωση των παραπεμπτικών, και ιδίως των παραπεμπτικών που υποβάλλονται από τις εθνικές μονάδες αναφοράς διαδικτυακού περιεχομένου και από τη μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου στο πλαίσιο της Ευρωπόλ.
34. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, να αποστέλλουν επιβεβαίωση παραλαβής των παραπεμπτικών και να ενημερώνουν την αρμόδια αρχή ή την Ευρωπόλ για τις αποφάσεις τους σε σχέση με το περιεχόμενο που αφορούν τα παραπεμπτικά, διευκρινίζοντας, ανάλογα με την περίπτωση, πότε αφαιρέθηκε το περιεχόμενο ή απενεργοποιήθηκε η πρόσβαση σε αυτό ή τον λόγο για τον οποίο αποφάσισαν να μην αφαιρέσουν το περιεχόμενο ή να μην απενεργοποιήσουν την πρόσβαση σε αυτό.
35. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να αξιολογούν και, κατά περίπτωση, να αφαιρούν ή να απενεργοποιούν την πρόσβαση στο περιεχόμενο που προσδιορίζεται στα παραπεμπτικά, κατά γενικό κανόνα εντός μίας ώρας από τη στιγμή παραλαβής του παραπεμπτικού.

Προνοητικά μέτρα

36. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να λαμβάνουν αναλογικά και ειδικά προνοητικά μέτρα, μεταξύ άλλων με τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, για την ανίχνευση, την αναγνώριση και την άμεση αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό.
37. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει λαμβάνουν αναλογικά και ειδικά προνοητικά μέτρα, μεταξύ άλλων με τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, για την άμεση πρόληψη της εκ νέου υποβολής περιεχομένου το οποίο έχει ήδη αφαιρεθεί ή στο οποίο η πρόσβαση έχει ήδη απενεργοποιηθεί, επειδή θεωρείται ότι συνιστά τρομοκρατικό περιεχόμενο.

Συνεργασία

38. Για να προληφθεί η διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου σε διάφορες υπηρεσίες φιλοξενίας, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συνεργάζονται μέσω της ανταλλαγής και της βελτιστοποίησης αποτελεσματικών, κατάλληλων και αναλογικών τεχνολογικών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων που καθιστούν δυνατή τον αυτόματη ανίχνευση περιεχομένου. Όπου είναι τεχνολογικά εφικτό, θα πρέπει να καλύπτονται όλα τα σχετικά μορφότυπα μέσω των οποίων διαδίδεται το τρομοκρατικό περιεχόμενο. Η εν λόγω συνεργασία θα πρέπει να περιλαμβάνει, ιδίως, τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας οι οποίοι, λόγω του μεγέθους τους ή της κλίμακας δραστηριοποίησής τους, διαθέτουν περιορισμένους πόρους και εμπειρογνώσια.

39. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενθαρρύνονται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την ορθή λειτουργία και τη βελτίωση των εργαλείων που αναφέρονται στο σημείο 38, ιδίως με την παροχή αναγνωριστικών στοιχείων σχετικά με το σύνολο του περιεχομένου που θεωρείται ότι συνιστά τρομοκρατικό περιεχόμενο και με τη πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων των εν λόγω εργαλείων.
40. Οι αρμόδιες αρχές και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να συνάψουν ρυθμίσεις εργασίας, κατά περίπτωση και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επί θεμάτων που σχετίζονται με το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο, μεταξύ άλλων για την ενίσχυση της κατανόησης των τρομοκρατικών δραστηριοτήτων στο διαδίκτυο, τη βελτίωση των μηχανισμών παραπομπής, την αποφυγή της άσκοπης επικάλυψης των προσπαθειών και τη διευκόλυνση των αιτημάτων από τις αρχές επιβολής του νόμου για τους σκοπούς των ποινικών ερευνών στον τομέα της τρομοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Παροχή πληροφοριών

41. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, σε τακτά χρονικά διαστήματα και κατά προτίμηση ανά τρίμηνο, να υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τα παραπεμπτικά που έχουν υποβάλει οι οικείες αρμόδιες αρχές και τις αποφάσεις που έχουν λάβει οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας επί των εν λόγω παραπεμπτικών, καθώς και σχετικά με τη συνεργασία τους με τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας για την αντιμετώπιση του τρομοκρατικού περιεχομένου.
42. Για να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης όσον αφορά το τρομοκρατικό περιεχόμενο, το αργότερο τρεις μήνες από την ημερομηνία δημοσίευσής της, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να υποβάλουν στην Επιτροπή, κατόπιν αιτήματός της, όλες τις σχετικές πληροφορίες ώστε να καταστεί δυνατή η εν λόγω παρακολούθηση. Οι εν λόγω πληροφορίες είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν, ειδικότερα, στοιχεία σχετικά με τον όγκο περιεχομένου που έχει αφαιρεθεί ή στο οποίο η πρόσβαση έχει απενεργοποιηθεί, είτε κατόπιν παραπεμπτικών ή αναγγελιών είτε κατόπιν της λήψης προνοητικών μέτρων και της χρήσης αυτοματοποιημένων μέσων. Είναι επίσης δυνατόν να περιλαμβάνουν τον αριθμό των παραπεμπτικών που έχουν ληφθεί και τον απαιτούμενο χρόνο για τη λήψη μέτρων, καθώς και τον όγκο του περιεχομένου του οποίου αποτράπηκε η υποβολή ή η εκ νέου υποβολή με τη χρήση αυτοματοποιημένης ανίχνευσης περιεχομένου και άλλων τεχνολογικών εργαλείων.
43. Για να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης όσον αφορά το παράνομο περιεχόμενο, πλην του τρομοκρατικού περιεχομένου, το αργότερο έξι μήνες από τη δημοσίευσή της, τα κράτη μέλη και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να υποβάλουν στην Επιτροπή, κατόπιν αιτήματός της, όλες τις σχετικές πληροφορίες ώστε να καταστεί δυνατή η εν λόγω παρακολούθηση.

Βρυξέλλες, 1η Μαρτίου 2018.

Για την Επιτροπή
Andrus ANSIP
Αντιπρόεδρος